

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 65/2022-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Darinou Solárovou, Škultétyho 3, Košice, proti postupu Okresného úradu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. OU-KS-PLO-2020/016313 a v konaní vedenom pod sp. zn. OU-KS-PLO-2019/013666 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. decembra 2021 domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného úradu Košice-okolie (ďalej len „okresný úrad“) v konaniach namietaných v záhlaví tohto rozhodnutia. Sťažovateľka navrhuje priznať jej primerané finančné zadostučinenie vo výške 3 500 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka napáda postup okresného úradu v konaní vedenom pod sp. zn. OU-KS-PLO-2020/016313 a v konaní vedenom pod sp. zn. OU-KS-PLO-2019/013666 z dôvodu, že v priebehu viac ako 3 rokov nevydal záväzné stanovisko, o ktoré požiadala sťažovateľka podľa § 9 ods. 3 písm. a) prvej vety zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Sťažovateľka požiadala o zmenu druhu pozemku. Išlo o zmenu poľnohospodárskej ornej pôdy na poľnohospodársku pôdu – záhradu pre potrebu evidencie na katastrálnom úrade.

3. Sťažovateľka ako vlastníčka pozemku parc. č. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], v podiele 1/1 uzavrela 15. mája 2019 s užívateľom M. P. (ďalej len „nájomca“) zmluvu, ktorá nahradila zmluvu

z 22. septembra 2018 s tým istým nájomcom pre realizáciu spoločného zámeru založenia škôlky pre ovocné dreviny, okrasné dreviny, škôlky hrozna pre vlastné potreby a tiež pre rastliny a porast drobného ovocia a zeleniny.

4. Zámer využívania predmetného pozemku objektívne vyžadoval zabezpečenie ochrany jeho plodov a úžitkov pred zverou a pred odcudzením výstavbou oplotenia. Stavebný úrad obce Haniska vyzval sťažovateľku, aby predložila stanovisko porušovateľa k oznámeniu o drobnej stavbe (oploteniu).

5. Dňa 15. apríla 2019 sťažovateľka požiadala okresný úrad, odbor starostlivosti o životné prostredie o vyjadrenie k zamýšľanej zmene poľnohospodárskeho pozemku ornej pôdy na poľnohospodársky pozemok záhradu. Predmetné vyjadrenie malo tvoriť prílohu k budúcej žiadosti o vydanie záväzného stanoviska okresným úradom, pozemkovým a lesným odborom.

6. Na sťažovateľkinu žiadosť z 15. apríla 2019 namiesto okresného úradu, odboru starostlivosti o životné prostredie reagoval okresný úrad, pozemkový a lesný odbor, a to listom z 2. mája 2019 so zamietavým obsahom napriek tomu, že sťažovateľka mu ešte žiadnu oficiálnu žiadosť nedoručila. Takýmto nesprávnym postupom boli podľa sťažovateľky zapríčinené prieťahy aj v konaní odboru starostlivosti o životné prostredie.

7. Pre uvedené pochybenia okresného úradu musela vo veci konať aj Okresná prokuratúra Košice-okolie upozornením prokurátora. Len po zásahu prokurátora sťažovateľka 1. augusta 2019 dostala kladné vyjadrenie odboru starostlivosti o životné prostredie z 15. júla 2019 na svoju žiadosť z 15. apríla 2019, čo namiesto 30 dní trvalo trikrát dlhšie – až 100 dní. Odbor starostlivosti o životné prostredie konštatoval, že z hľadiska ochrany prírody a krajiny nemá pripomienky k zmene poľnohospodárskeho druhu pozemku ornej pôdy na iný poľnohospodársky druh pozemku záhradu.

8. Dňa 26. septembra 2019 sťažovateľka doručila okresnému úradu žiadosť o vydanie záväzného stanoviska k zmene poľnohospodárskeho pozemku ornej pôdy na poľnohospodársky pozemok záhradu a doložila všetky prílohy. Okresný úrad nevydal žiadne záväzné stanovisko, pre ktoré bol podľa sťažovateľky postačujúci len zámer vlastníka.

9. Namiesto zákonného záväzného stanoviska pre potreby katastrálneho úradu porušovateľ doručil sťažovateľke list č. k. OU-KS-PLO-2019/013666 z 21. novembra 2019, ktorý odôvodnil tým, že nájomca predmetnej parcely ešte v máji 2019 (5 mesiacov pred podaním žiadosti porušovateľovi z 26. septembra 2019) požiadal o príspevok podľa príslušnej právnej úpravy za agrotechnické opatrenia proti šíreniu buriny, za výsadbu v apríli 2019 (čo bolo viac ako 6 mesiacov pred podaním žiadosti okresnému úradu) určitých kultúr, ktoré boli zaorané v júli roku 2019 (teda viac ako 2 mesiace pred podaním žiadosti okresnému úradu).

10. Sťažovateľka podala 3. decembra 2020 žiadosť o vydanie záväzného stanoviska.

11. Okresný úrad 23. júna 2021 oznámil sťažovateľke, že jej neudeľuje súhlas na zmenu druhu pozemku. Podaním z 3. augusta 2021 sťažovateľka uplatnila odvolanie.

12. Do dňa podania tejto ústavnej sťažnosti okresný úrad nerozhodol.

II. Argumentácia sťažovateľky

13. Podstatou argumentácie sťažovateľky je to, že podľa jej názoru všetky jej podania mali zákonom stanovené náležitosti a okresný úrad aj napriek tomu ku dňu podania ústavnej sťažnosti nevydal záväzné stanovisko k zmene ornej pôdy na záhradu ani po uplynutí vyše roka odo dňa podania žiadosti z 3. decembra 2020.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Predmetom konania o ústavnej sťažnosti je preskúmanie opodstatnenosti argumentácie, ktorou sťažovateľka namieta zbytočné prietahy v postupe okresného úradu.

15. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o ústavných sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) je založená na princípe subsidiarity. Samotná ústava tak rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010), a ako nástroj ochrany základných práv a slobôd nastupuje až po vyčerpaní všetkých dostupných efektívnych prostriedkov na ochranu práv uplatniteľných v zhode so zákonom v systéme orgánov verejnej moci. Z konania o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavnému súdu prislúcha právomoc zaoberať sa porušením základného práva alebo slobody iba za predpokladu, že právna úprava takému právu neposkytuje účinnú ochranu prostredníctvom opravného prostriedku dostupného fyzickej osobe alebo právnickej osobe a že ju neposkytuje žiaden iný orgán Slovenskej republiky (I. ÚS 36/96, I. ÚS 78/99).

16. K problematike prietahov v správnom konaní pred správnymi orgánmi disponuje ústavný súd bohatou judikatúrou, z ktorej mnohé právne vety boli uverejnené v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky. V uznesení sp. zn. III. ÚS 317/04 (publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 133/2004) ústavný súd konštatoval: „Prostredníctvom ustanovenia § 250t Občianskeho súdneho poriadku poskytuje zákonodarca fyzickým osobám a právnickým osobám právnu možnosť domáhať sa súdnej ochrany ich základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy v konaniach pred orgánmi verejnej správy, pokiaľ tieto nekonajú bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že sú v konaní nečinné.“

17. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „SSP“) správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov

orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Konanie o žalobe proti nečinnosti orgánu verejnej správy podrobnejšie upravujú § 242 až § 251 SSP. Z § 242 ods. 1 SSP pritom jednoznačne vyplýva, že žalobca sa môže žalobou domáhať odstránenia nečinnosti orgánu verejnej správy v začatom administratívnom konaní. Z uvedených ustanovení Správneho súdneho poriadku vyplýva, že na tieto možno v plnom rozsahu aplikovať judikatúru ústavného súdu uplatňovanú aj do účinnosti Správneho súdneho poriadku podľa § 250t ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Uvedená judikatúra ústavného súdu vzhľadom na subsidiaritu právomoci ústavného súdu vylučuje, aby ústavný súd poskytoval ochranu namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ku ktorému malo dôjsť postupom orgánov verejnej správy (IV. ÚS 248/2018, II. ÚS 392/2019, II. ÚS 470/2020, I. ÚS 14/2021).

18. Ak zákon podmieňuje prípustnosť sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľmi ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo vrátane správneho súdnictva je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí (čl. 142 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 Civilného sporového poriadku, resp. s § 2 SSP). Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017, IV. ÚS 158/2018). Rozhodovanie o nečinnosti orgánov verejnej správy, a teda aj o ochrane základných a iných práv, ktorých porušenie môže byť dané nečinnosťou orgánu verejnej správy, je zverené všeobecným súdom v rámci správneho súdnictva (m. m. I. ÚS 400/2012, I. ÚS 14/2021).

19. Tieto závery ústavného súdu sú v rovnakej podobe aplikovateľné aj v konaní o tejto ústavnej sťažnosti, a to pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

20. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka nijakým spôsobom nepreukázala, že by právne prostriedky, ktoré jej priznáva zákon na ochranu práv alebo právom chráneným záujmov, nevyčerpala z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Na uvedenom závere nemení nič ani dĺžka konania pred orgánmi verejnej správy, pretože neprimeranou dĺžkou konania nijako nemožno ospravedlniť nevyužitie zákonných prostriedkov ochrany sťažovateľkou. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

21. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími návrhmi v nej obsiahnutými už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. februára 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu